ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇਸਵਾਲ @ਕੋਲ. ਐਸ. ਐਸ. ਦੇਸਵਾਲ ਅਤੇ

ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਵੀਰੇਂਦਰ ਗਾਂਧੀ

(2019 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 917-944)

ਮਈ 29,2019

[ਐੱਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਸ. ਬੋਪਨਾ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881: ਐਸ. ਐਸ. 138, 148 – ਸਜ਼ਾ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂਖੋਰੀ-ਭਾਵੇਂ ਐੱਸ. 148 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਨੰ. 20/2018 ਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। 148 ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ-ਆਯੋਜਿਤਃ ਐਸ.148 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। 138, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਐੱਸ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। 138 ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੰ. 20/2018 ਭਾਵ, 01.09.2018 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ-s ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। 148, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਸੋਧ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ। 148 ਇਸ ਨੂੰ ਪਿਛੋਕੜ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ 1.9.2018 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, s ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। 148, ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਖੋਹਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ-ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਵਿੱਚ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੜ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਕਮ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸੀ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਧਾਰਾ.142 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ-ਪਿਛੋਕੜ ਪ੍ਰਭਾਵ-ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 - s.389-ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ-ਧਾਰਾ .142

ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881: s.148-ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 20/2018-ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ-ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਚੈੱਕਾਂ ਦੇ ਬੇਈਮਾਨ ਦਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਐਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 138 – ਇਸ ਕਾਰਨ ਸੰਸਦ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ। 148 ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ, ਐਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ

ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ। 138 ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਵੇ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ-ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਆਖਿਆ-ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ।

ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਰੱਖਿਆਃ 1. ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਦੀ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

2. ਜਦੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 148 ਉੱਤੇ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ "ਨਿਯਮ" ਜਾਂ "ਹੋਵੇਗਾ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਾ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਧਾਰਾ 148 ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 389 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਉੱਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰੇਗੀ, ਬਲਕਿ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੀ ਵੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰੇਗੀ। ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਰੋਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਚੈੱਕਾਂ ਦੇ ਬੇਈਮਾਨ ਦਰਾਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੇਰੀ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਕਾਰਨ, ਇੱਕ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਚੈੱਕ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੈੱਕ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੇ ਚੈੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਐਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਆਖਿਆ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ।

3. ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 148 ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਬਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ "ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ"। ਇਸ ਲਈ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾ: ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 917-944/2019

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੀ. ਆਰ. ਐੱਮ.-ਐੱਮ. ਨੰਬਰ 3377,3790,3828,3857,3860,3862,3864,3867,3868,3869,3871,3875,3888,3894,3895,3904,3906,3912,3913,3921,3924,3925,3926,3929,3932,3949,4018 ਅਤੇ 3369 2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।(ਓ. ਐਂਡ. ਐੱਮ.)

ਵਿਜੈ ਹੰਸਾਰੀਆ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਅਮਨ ਨੰਦਰਾਜੋਗ, ਸੁਮੀਰ ਸੋਢੀ ਅਤੇ ਸਿਧਾਰਥ ਸ਼ਰਮਾ, ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਆਲੋਕ ਸਾਂਗਵਾਨ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਐੱਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ. 1 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੰਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਆਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

3. ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਸਾਂਝੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ

ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ-ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਪੰਚਕੂਲਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 2018 ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 20 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨੇਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881 (ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

4. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ-ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ। ਕਿ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ 2.8.2018 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 1 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਅਤੇ ਚੈੱਕ ਦੀ ਰਕਮ + 1 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਵਜੋਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

4.1 ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ-ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਪੰਚਕੂਲਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਥਿਤ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 389 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ/ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਪੀ. ਸੀ., ਅਪੀਲ/ਅਪੀਲਾਂ ਲੰਬਿਤ ਹਨ।

4.2 ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੰ. 20/2018 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਡਬਲਯੂ. ਈ. ਐੱਫ. 1.9.2018 ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ Cr.P.C ਦੀ ਧਾਰਾ 389 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ/ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ।

4.3 ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਪੰਚਕੂਲਾ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ-ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ/ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ।

4.4 ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਕਿ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਨੰ. 20/2018 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੀ ਗਈ ਹੈ, ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

4.5 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ-ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਪੰਚਕੂਲਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੁਣਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

4.6 ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਆਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੁਣਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

5. ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਜੈ ਹੰਸਾਰੀਆ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਆਲੋਕ ਸਾਂਗਵਾਨ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ।
5.1 ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਜੈ ਹੰਸਾਰੀਆ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਐਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

5.2 ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਐਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਸੋਧ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸੋਧ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

5.3 ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਭਾਵੇਂ ਸਿਵਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ, ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ' ਤੇ ਪਿਛੋਕੜ

ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਉਸ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਗਰਿਕਾਪੱਟੀ ਵੀਰਯਾ ਬਨਾਮ ਐੱਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੁੱਬੀਆ ਚੌਧਰੀ, ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1957 ਐਸ. ਸੀ. 540 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ; ਅਤੇ ਵੀਡੀਓਕਾਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸਕਿਓਰਿਟੀਜ਼ ਐਂਡ ਐਕਸਚੇਂਜ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, (2015) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 33 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

5.4 ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

5.5 ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਮੈਸਰਜ਼ ਗਿੰਨੀ ਗਾਰਮੈਂਟਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਸੇਠੀ ਗਾਰਮੈਂਟਸ (ਸੀ. ਆਰ. ਆਰ. ਨੰ. 9872 2018 ਦਾ,.04.2019) 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਨਾ ਲਗਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਤ ਬਾਰੇ ਵਿਵੇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ/ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮੈਸਰਜ਼ ਗਿੰਨੀ ਗਾਰਮੈਂਟਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

5.6 ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੰਬਈ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜੈ ਵਿਨੋਦਚੰਦਰ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2019 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 258) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਰਕਮ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

5.7 ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸੁਣਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਚੈੱਕ ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ 1 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 357 (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨਾ/ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਉਪਰੋਕਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਿਲੀਪ ਐੱਸ. ਧਨੁਕਰ ਬਨਾਮ ਕੋਟਕ ਮਹਿੰਦਰਾ ਬੈਂਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ (2007) 6 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 528 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ।

5.8 ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ' ਏ 'ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼, ਜਿਸ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਐਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

6. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਆਲੋਕ ਸਾਂਗਵਾਨ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ/ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਕਾਰਨ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਚੈੱਕਾਂ ਦੇ ਬੇਈਮਾਨ ਦਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਦੇਰੀ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਕਾਰਨ, ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਦੇਰੀ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਕਾਰਨ, ਇੱਕ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਚੈੱਕ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸਰੋਤ ਖਰਚ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ, ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ) ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ) ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਜੋ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਐਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ।

6.1 ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਨੂੰ ਪਿਛੋਕੜ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਪਿਛੋਕੜ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਖੋਹਿਆ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 148 ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ/ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੋਧ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਹੈ ਅਤੇ ਠੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਡ੍ਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

6.2 ਹੁਣ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆਈ. ਡੀ. 1 ਦੀ ਧਾਰਾ 357 (2) ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਆਈ. ਡੀ. 1 ਦੀ ਧਾਰਾ 357 (2) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵਸੂਲਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ"। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧੀ ਗਈ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸੁਣਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ/ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ।

6.3 ਉਪਰੋਕਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

7. ਅਸੀਂ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

7.1 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਛੋਟਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਲੰਬਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ ਧਾਰਾ 389 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ

ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਗਿਆਨਵਾਨ ਸੁਣਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ/ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ?

7.2 ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਮੁੱਦੇ/ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੰਬਰ <ਆਈ. ਡੀ. 1 ਅਤੇ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

“ਨੇਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881 (ਐਕਟ) ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਨੋਟਸ, ਬਿੱਲ ਆਫ਼ ਐਕਸਚੇਂਜ ਅਤੇ ਚੈੱਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੈੱਕਾਂ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਪਾਰਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਸਮੇਤ ਜਨਤਾ ਤੋਂ ਕਈ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀਆਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਚੈੱਕਾਂ ਦੇ ਬੇਈਮਾਨ ਦਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਚੈੱਕ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸਰੋਤ ਖਰਚ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਚੈੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

2. ਚੈੱਕ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਹੱਲ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਚੈੱਕਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਵਿਅਰਥ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਰਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬੱਚਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੋਧਾਂ ਚੈੱਕਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਗੀਆਂ ਅਤੇ ਬੈਂਕਾਂ ਸਮੇਤ ਉਧਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਕੇ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਵਣਜ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਗੀਆਂ।

3. ਇਸ ਲਈ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਯੋਗ ਲਿਖਤ (ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, 2017 ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ, ਅਰਥਾਤਃ —

(i) ਕਥਿਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਚੈੱਕ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਂ ਸੰਮਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨ 'ਤੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਚੈੱਕ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਵੀਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ; ਅਤੇ

(ii) ਕਥਿਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਧਾਰਾ 148 ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਵੀਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਵੇ।

4. ਬਿੱਲ ਉਪਰੋਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਨੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ

‘‘ 148. ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ
(1) ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 (1974 ਦਾ 2) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਾਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਵੀਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਵੇਃ

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਵੇਗੀ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(3) ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈਃ

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜੋ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ, ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਬੈਂਕ ਦਰ' ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ, ਜੋ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ, ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗੀ। ’’

8. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੰ. 20/2018 ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਰਜ/ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ

ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੰ. ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਤੱਕ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 389 ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਏ.

ਕਾਨੂੰਨ ਡਬਲਯੂ. ਈ. ਐੱਫ. 1.9.2018 'ਤੇ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਆਈ. ਡੀ. 1 ਦੀ ਧਾਰਾ 389 ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ/ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

8.1 ਇਹ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਕਾਰਨ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਚੈੱਕ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਕਾਰਨ, ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜਾ। ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨੂੰ ਪਿਛੋਕੜ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ 1.09.2018 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਗਰਿਕਾਪੱਟੀ ਵੀਰਯਾ (ਉੱਪਰ) ਅਤੇ ਵੀਡੀਓਕਾਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਲਿਮਟਿਡ (ਉੱਪਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ), ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਦੀ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਆਖਿਆ' ਤੇ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ

ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੰ. 20/2018 ਭਾਵ, 01.09.2018 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਐੱਨ. ਆਈ. ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼। ਐਕਟ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲਿਖਤੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ/ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

9. ਹੁਣ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ ਵੀ, ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ "ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ" ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ, ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਧਾਰਾ 148 ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ' ਤੇ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਨਿਯਮ" ਜਾਂ "ਹੋਵੇਗਾ" ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਾ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਧਾਰਾ 148 ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 389 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ 30 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਢੁਕਵੇਂ ਕਾਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰੇਗੀ, ਬਲਕਿ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੀ ਵੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰੇਗੀ। ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਚੈੱਕਾਂ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ

ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਬੇਈਮਾਨ ਏ ਦੁਆਰਾ ਦੇਰੀ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਰੋਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਚੈੱਕ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸਰੋਤ ਖਰਚ ਕਰਨੇ ਪਏ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਦੇਰੀ ਨੇ ਚੈੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਆਖਿਆ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਅਤੇ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ।

10. ਹੁਣ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਰਜ਼ੀ, ਆਈ. ਡੀ. 1 ਦੀ ਧਾਰਾ 357 (2) ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਵਸੂਲੀ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਡੀ. ਇਲਿਪ ਐਸ. ਧਨੁਕਰ (ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 148 ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਬਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ "ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ"। ਇਸ ਲਈ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

11. ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਮਾਂ (ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ) ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐੱਨ. ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ/ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਲਈ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਸ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

12. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਆਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨਾ/ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅੱਜ ਤੋਂ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਵਧਾਈ ਗਈ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate